Білик В.В., к. е. н., доц.
Київський національний
торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна

РЕКРЕАЦІЙНИЙ КВАЗІТУРИЗМ: СУТНІСТЬ І ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ

Докорінні зміни способу життя, що відбулися протягом останнього століття, істотно підвищили роль туристично-рекреаційних ресурсів та рекреаційної галузі для населення розвинених країн світу. Науково-технічна революція відірвала більшість людей від фізичної праці і природного оточення, перемістивши їх в повністю штучне середовище проживання і змусивши проводити більшу частину життя в несприятливих, токсичних для здоров'я умовах. Саме тому розвиток рекреаційного туризму та інших видів рекреаційних діяльності став ключовим фактором підвищення якості відпочинку і відновлення фізичних та духовних сил населення, що в свою чергу сприяє зростанню продуктивності і ефективності праці, стимулюванню соціально-економічного зростання регіонів і країни в цілому. Сьогодні рекреаційний туризм в країнах з високим рівнем якості життя, який своїми послугами задовольняє потреби населення та туристів у дозвіллі, активному відпочинку і оздоровленні, визнається пріоритетним сектором регіональної економіки [1, 2, 3].

Можливості розвитку рекреаційного туризму зумовлені впливом двох груп факторів. По-перше, цей туризм тісно пов'язаний з наявністю і доступністю територій з туристично-рекреаційним потенціалом належного рівня. По-друге попит на послуги рекреаційного туризму знаходиться в прямій залежності від рівня доходів та структури і обсягів вільного часу у населення певної країни чи регіону. В останній час для значної частини населення України та деяких інших держав негативний характер розвитку цих двох груп факторів спричинив значне зниження попиту на послуги традиційних форм, видів і дестинацій рекреаційного туризму (концентрація економічно активного населення на високо урбанізованих територіях, економічна і політична нестабільність, кризові явища, безробіття, трудова міграція та ін.).

Виходячи з того, що потреба людини в рекреації, є усталеною і фізіологічно обумовленою, а отже безпосередньо не залежить від несприятливих умов оточуючого середовища, можна зробити

припущення про довготривалі зміни в характері та структурі попиту на рекреаційні послуги в нових соціально-економічних умовах. На наш погляд, перспективним джерелом формування пропозиції на ринку рекреаційних послуг може і повинна стати більш активна організація підприємницькими структурами рекреаційної діяльності, що передбачає виробництво комплексного рекреаційного продукту для населення на території його проживання та/або трудової діяльності. Така гіпотеза, дає право на введення в науковий обіг поняття рекреаційного квазітуризму. *Рекреаційний квазітуризм* – форма рекреаційного туризму для місцевого населення та тимчасових трудових мігрантів, які виступають в ролі рекреантів і активно споживають комплексний рекреаційний продукт (в т.ч, можливо, послуги проживання і транспорту).

Рекреаційний квазітуризм об'єднує сукупність явищ і відносин, які виникають в процесі планування і використання вільного часу для релаксації, оздоровчої, фізично активної та розважальної діяльності людей на ландшафтно-рекреаційних територіях чи спеціалізованих об'єктах штучного рекреаційного простору, що знаходяться в межах населеного пункту – місця їх постійного перебування та прилеглих районах. Особливо актуальним розвиток рекреаційного квазітуризму стає для урбанізованих і субурбанізованих територій, великих мегаполісів та їх передмістя, де активна забудова призводить до різкого збільшення щільності населення і зменшення рекреаційного простору.

До суб'єктів і організаторів рекреаційного квазітуризму можна віднести такі організації, як рецептивні туроператори та інші організаційні форми посередництва; організатори самодіяльного туризму, послуг полювання та рибалки; екскурсійні бюро та місцевий наземний і водний транспорт; готелі, міські та заміські резорти; оператори рекреаційних парків (тематичних, національних, зоологічних, міських), ботанічних садів, організованих місць для пікніку та ін.; акваріуми, дельфінарії, іподроми та організатори прогулянок на конях; організатори пляжів та інших послуг на акваторії водоймищ; аквапарки, басейни, SPA-комплекси і wellness-центри; міські гірськолижні, льодові комплекси, фітнес-центри та мережі фітнес-клубів; торговельно-розважальні комплекси; організатори івентивних, ігрових, анімаційних послуг та інших форм фізичної і культурно-дозвілєвої рекреації.

Список бібліографічних посилань

1. Кобанець Л.О. Концепція управління розвитком рекреаційної діяльності. /Л.О. Кобанець. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2007. – 192 с.
2. Кравчук Л. А. Структурно-функціональная організація ландшафтно-рекреаційного комплексу в містах Білорусі / Л. А. Кравчук. – Мінськ : Беларус. навука, 2011. – 171 с.
3. Стафійчук В. І. Рекреація: Навч. посібник. – 2-ге вид. / В. І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2008. – 264 с.